

Színházi Nevelési Társulatok Országos Találkozója

Gödöllő, 2010. május 14-15-16.

Örömteli és rangos eseménynek adott helyet a gödöllői Damjanich János Általános Iskola. 2010. május 14-15-16-án a Színházi Nevelési Társulatok Országos Találkozójának házigazdája volt a Garabonciás Színházi Nevelési Csoport. A Damjanich iskolára mint helyszínre azért esett a választás, mert a találkozót szervező társulat ide kötődik munkatársai kapcsán, valamint működése révén is, és az iskola vezetése is elkötelezett híve a drámapedagógiának mint nevelési módszernek – hasonlóképpen a színházi nevelésnek is. A felújított és újjáépített iskola egy kamara-színházteremmel is gazdagodott, szolgálva az intézményben zajló drámapedagógiai munkát és a színházi nevelést, az ezzel kapcsolatos módszertani rendezvényeket, továbbá a Garabonciás társulatának színházi előadásait. Így igazán méltó helyszíneként szolgált az országos találkozó számára.

Miután a diákok evakuáltak osztálykirándulás címén, az épület nem sokáig maradt csendes. Sorra érkeztek a társulatok az ország minden részéről, Miskolctól Pécsig. A résztvevők többnyire ismerősként köszöntötték egymást, hiszen nem először került sor ilyen országos találkozóra. Az első színházi neveléssel foglalkozó konferencia 1995-ben volt, szintén Gödöllőn, amelyet az itt létrejött Kerekasztal Színházi Nevelési Központ szervezett a módszer iránt érdeklődőknek. Így, tizenöt évvel később duplán is felemelő érzés volt a rendezvény házigazdájának lenni Gödöllőn nekünk, Garabonciásoknak. Akkor még kevés társulat kacérkodott azzal, hogy ebben az igen komplex művészetpedagógiai műfajban tegye próbára magát. Színvonalas, értékes színházi előadást létrehozni, ugyanakkor biztos kézzel használni a drámapedagógia eszköztárát, mindezt alárendelni egy nevelési célnak, nem könnyű feladat. Évekig két hivatásszerűen működő társulat fémjelezte a „műfajt”: az 1992-ben alakult Kerekasztal Színházi Nevelési Központ és az 1997-ban alakult Káva Kulturális Műhely. Az utóbbi években azonban nem lehetett figyelmen kívül hagyni azt, hogy létrejöttek/jönnek működni képes társulatok, új TIE- programok (Theater in Education – színház a nevelésben), egyre inkább színesedik a paletta. Felmerült tehát az igény, hogy legyen egy olyan szakmai közösség, amelynek tagjai a színházi neveléssel foglalkozó társulatok. Így jött létre a Háló, amely összefogja és segíti a csatlakozó szervezeteket, mentorálja az újonnan létrejött társulatokat, képzésekkel segíti a szakmai fejlődést, megteremti az együttműködés lehetőségét és biztosítja a szakmai érdekvédelmet is. Jelenleg tizenkét szervezet tagja ennek az informális közösségnek. A Háló jóvoltából az utóbbi években számos szakmai program szerveződött, többek között országos találkozók is, amelyek kezdetben a két professzionális társulat (Káva, Kerekasztal) jóvoltából jöttek létre. Ezek a találkozók jó alkalmat szolgáltatottak arra, hogy a társulatok bemutassák a munkájukat, megosszák egymással örömeiket, nehézségeiket, hogy szakmai párbeszéd alakuljon ki egy-egy konkrét foglalkozás kapcsán műfajról, módszerekről, irányzatokról, tréningek, kurzusok segítsék a mindennapi munkát stb. Azonban a két hivatásos társulat egyre inkább igyekezett háttérbe vonulni és (jó drámapedagógusként) szorgalmazni, hogy az újonnan csatlakozó szervezetek is vegyék ki részüket a közös munkából. Így az évente megrendezésre kerülő SZNTOT-nak (Színházi Nevelési Társulatok Országos Találkozója) is mindig más társulat a házigazdája, és a helyszín is attól függ, hogy a szervező csoport az ország melyik területén működik, kicsit el-lensúlyozva ezzel a Budapest-központúságot. Így – mivel mi, Garabonciások vállaltuk – került a rendezvény Gödöllőre. Jó volt érezni már a szervezés során is, hogy a társulatok várják az alkalmat a találkozásra, hogy kíváncsiak egymásra, egymás munkáira, van miről beszámolni és eszmét cserélni.

A találkozó megnyitóján a társulatokat köszöntötte *dr. Gémesi György*, a város polgármestere, utalva a rendezvény és a módszer fontosságára, majd *Kaposi László*, a Magyar Drámapedagógiai Társaság elnöke, a Kerekasztal Színházi Nevelési Központ alapítója beszélt arról, hogyan is indult ez annak idején, lévén ő a műfaj magyarországi meghonosítója. Nagyon fontos pillanat volt ez, hiszen az újonnan létrejött csoportok fiatal tagjai első kézből hallhatták az időközben nagykorúságot elért színházi nevelés történetét, akik pedig részesei voltak, azok felidézhatték a hőskor eseményeit.

A háromnapos találkozó igen gazdagra sikerült, hat foglalkozást tekinthettek meg és számos szakmai fórumon gondolkodhattak együtt a résztvevők.

Az első nap estéjén *Cziboly Ádám*, a Káva Kulturális Műhely stratégiai vezetője számolt be az általuk koordinált és tizenkét ország részvételével zajló DICE kutatás részeredményeiről. A kutatás a dráma hatását vizsgálja öt kulcskompetencia területén, és az összefüggéseket bizonyító számok, táblázatok elemzéséből kiderült, hogy már a részeredmények is messzemenő következtetéseket engednek levonni. Valószínűleg

2011-ben az ezzel foglalkozó brüsszeli konferencián komoly eredmények fogják bizonyítani a döntéshozók számára, hogy a drámának, a színházi nevelésnek helye kell legyen az oktatásban-nevelésben egy magára és a „jövő nemzedékek” nevelésére valamit is adó országban.

Ezután, inkább már az éjszakában, *Hajós Zsuzsa*, a Kerekasztal Színházi Nevelési Központ munkatársa a műsorfüzetben szereplő A színházi nevelés és a gazdasági válság címmel ellentétben nem közgazdasági, illetve forrásteremtési technikákat felvonultató előadást tartott, hanem a színész-drámatanár munkájában igen fontos szimbolikus gondolkodás, jelentéssíkok és a kreativitás mibenlétéről való diskurzust provokálta ki a címmel kapcsolatban adott kreatív feladatok segítségével.

A második nap estéjén három szimultán programból választhattak a résztvevők – ezek között volt elméleti és gyakorlati jellegű egyaránt. *Végyári Viktória* a Szabad Kurzus képviselőjében a profi, illetve kőszínházakban zajló színházpedagógiai munkáról tartott előadást: Mi a gyakorlat a nézővé nevelés terén az egyes színházakban? Mi a hasonlóság és a különbség a színházi neveléshez képest, vannak-e kapcsolódási pontok? Milyen előnyökkel és milyen nehézségekkel találkozunk a munkájuk során?

Egy igen sürgető problémával foglalkozó fórumot vezetett *Gyombolai Gábor*, a Káva Kulturális Műhely munkatársa. Nem kevesebbet, mint a színházi nevelés definícióját próbálták lefektetni a társulatok képviselői, ami azért került középpontba, mivel az utóbbi időben a kő-, illetve profi színházak is igyekeznek különböző foglalkozásokat kínálni gyerekek, fiatalok számára a nézővé nevelést tűzve zászlójukra. Ezek a foglalkozások nem csak elnevezésükben (színházpedagógia, beavató színház stb.) változatosak, hanem tartalmukat, a foglalkozás mibenlétét, esetenként minőségüket tekintve is. Lényeges annak pontos definiálása, hogy mi a színházi nevelés az ezt a szakmát gyakorlók szerint, hogy az elnevezést kizárólag arra a tevékenységre használja a szakma, ill. a köztudatban is arra értsék, amit a közösen meghatározott definíció takar. Fontos ez a különböző partnerek: a színházi szakma, a programokat igénybe vevők és a döntéshozók felé is.

A szimultán programok közül az bizonyult a legmozgalmasabbnak és gyakorlatiasabbnak, amelyet a Kontraszt Műhely színész-drámatanárai vezettek. Itt a TIE-foglalkozások különböző pontjain bevethető, illetve különböző pedagógiai célokat szolgáló játékokkal, gyakorlatokkal bővíthették eszköztárukat a résztvevők, természetesen a legtöbbjüket gyakorlatban is kipróbálhatták a játékos kedvű drámatanárok.

A találkozó idejének legnagyobb részét a különböző társulatok színházi nevelési programjai tették ki. A három nap alatt hat foglalkozást láthattunk, amelyek más-más korosztályú csoportnak szóltak. Nagyon izgalmas volt látni a különböző színházi műfajokat és stílusokat felvonultató előadásokat, valamint a tapasztalt, vagy a „drámatanárságot” éppen csak most tanuló kollégák munkáját. A foglalkozások résztvevői négy esetben „Damjanichos”, vagy Gödöllő más iskolájából való diákok voltak, két ízben pedig az országos találkozó résztvevői, vagyis felnőttek lehettek a részesei az élménynek. Igen tanulságos a tapasztalatszerzés mindkét módja, akár kívülről nézve a foglalkozást, akár a saját bőrünkön érezve az események hatását. A foglalkozásokat minden esetben szakmai megbeszélés követte. Ezen eszmecserék során nem csak a bemutatót tartó társulat kapott visszajelzést a munkájáról, de minden résztvevő fontos szakmai szempontokat, tanácsokat szűrhetett le a saját maga számára. Olyan húsba vágó kérdések kerültek terítékre, mint például (a teljesség igénye nélkül):

- Milyen színház/színházi stílus alkalmazható egy TIE-programban?
- Hogyan használhatóak a bábok az előadásban vagy a drámapunka során?
- Milyen legyen a TIE-programban az előadás nyelve?
- Hogyan kommunikáljon a drámatanár szerepen kívül?
- Hogyan lehet „elkülöníteni” a szerepben és a szerepen kívül dolgozó drámatanárt?
- Szerepben maradhat-e végig a drámatanár?
- Hogyan lehet egy TIE-foglalkozásban az igazán lényeges kérdéseket megtalálni?
- Hogyan érjük el, hogy a játékos minél inkább részesei legyenek a történetnek?

A találkozó résztvevő társulatok: Apolló Kulturális Egyesület (Pécs), Kalimpa Színház (Budapest), Káva Kulturális Műhely (Budapest), Kerekasztal Színházi Nevelési Központ (Budapest), Kontraszt Műhely (Budapest), Montázs Drámapedagógiai és Közművelődési Egyesület (Miskolc), Nyitott Kör (Szentendre), RÉV TIE Társulat (Győr), Szabad Kurzus (Budapest)

A találkozó szakmai szervezője: Garabonciás Színházi Nevelési Csoport (Gödöllő)

Mészáros Beáta